

MALE NOVICE.

Izhajajo vsak torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne. — Posamezne številke 20 v. — Po pošti se list ne pošilja

Naši korakajo v Prekmurje.

Naša armada je dobila povelje, da zasede slovensko Prekmurje. Poveljnik jugoslovanskih čet v Mariboru podpolkovnik Uzorinac, je imenovan poveljnikom radgonskega odreda. Že od sobote naprej vozijo vlaki, okinčani z zastavami in zelenjem brate Srbe, Hrvate in Slovence proti Prekmurju. Vojaki gredo z veseljem, pevajoč navdušeno bojne pesmi, reševat Prekmurce iz madžarskega jarma. Danes zjutraj smo dobili

poročilo, da so naši pri Radgoni in Strigovi vkorakali v Prekmurje. Skorogotovo sta danes Murska Sobota in Lendava že v posesti naše armade. Zasedenje Prekmurja gre gladko izpod rok. Ljudstvo pozdravlja rešitelje in jih pogošča, ker bo sedaj vendar enkrat konec madžarsko-bóljševiškega nasilja, ki je ropalo, požigalo in morilo z ognjem in mečem uboge Prekmurce.

Dr. Srečko Lajnsič civilni guverner Prekmurja.

Vlada je imenovala našega glavarja dr. Lajnsiča za civilnega guvernerja v Prekmurju. Dr. Lajnsič odpotuje že danes v Mursko Soboto, kjer bo imel svoj sedež. V Prekmurju ostane

kakih 6 tednov. Nadomestoval ga bo na glavarstvu komisar Mulaček. Dr. Lajnsič bo imel direktno telefonsko zvezo z Mariborom. Gospodu guvernerju iskreno častitamo!

Naš Maribor.

Nikdar niso stari Mariboržani slutili, kako daleč bo zaslovelo njihovo mesto. Sto in stokrat se je imenovalo ime Maribor v Parizu pri mirovnih pogajanjih. Nemci so zastavili vse moči, da ga dobe v roke. Po Švici in po Nizozemski so raztrosili nebroj brošur, v katerih dokazujejo svojo „pravico“ ne le do Maribora, marveč do cele Spodnje Štajerske. Njihovi ljubi prijatelji Italijani so skrbeli, da so želje nemškega srca dospele tudi do ušes visokega zbora v Parizu. Niso nam prišli do rok vsi ti proizvodi nemške učenosti, a kolikor jih poznamo, nikjer ni niti enega stvarnega razloga.

Vse njihovo „dokazovanje“ in zavijanje se steka v naslednjih točkah: 1. Pravica samoodločbe Nemcev v zmislu Wilsonovih načel; 2. delo nemške kulture; 3. Nemška Avstrija potrebuje Maribor in njegovo ozemlje, torej se ji mora prisoditi, drugače gorje Evropi! Spisi so poleg tega zasoljeni s strastnimi napadi na slovensko inteligenco in posamezne naše rodoljube, ki so se drznili oporekati nemškim težnjam. Iz vsega je videti, da se Nemci niso prav nič spametovali, oni so gospoda, mi smo samo „drhal viničarjev hlapcev in dekel“. Zlasti graški docent Pischegger, ki se je nekdan kot ptujski profesor rad posluževal slovenske gostoljubnosti, stoji popolnoma na starokopitnem stališču tistih časov, ko se je

človek začel šele pri nemškem baronu. Sklicujejo se na Wilsonova načela o samoodločbi, ali ta načela lastijo le sebi in jim ne gre v glavo, da tudi drugi imajo pravico samoodločbe. V sedmerih spodnještajerskih političnih okrajih je na podlagi ljudskega štetja l. 1910 bilo 400.005 Slovencev in 67.825 Nemcev. Če se omejimo le na obmejne sodne okraje: Maribor, Marenberg, Sv. Lenart, Gornja Radgona, Ptuj (ker tudi po tem stegujejo Nemci roke), imamo še vedno 131.089 Slovencev in le 49.289 Nemcev. Kdo ima torej večjo pravico do samoodločbe? In so li ti statistični Nemci res Nemci? Največji del teh Nemcev — 22.653 je osredotočen v mestu Mariboru. Kaj nam pa pravi statistika domovinske pravice? Leta 1910 jih je bilo 13.241 iz slovenskih krajev, iz nemško-avstrijskih le 4.104. V mestu samem je imelo domovinsko pravico 7.708 oseb. Ali so morda to sami trdi Nemci? Statistika nam zopet pojasni, da je leta 1910 imelo v slovenskih krajih domovinsko pravico 14.645 Mariboržanov, v nemško-avstrijskih le 3.438, v mestu samo 2.520, in od teh je bila zopet večina priseljena iz slovenskih krajev v desetletjih. Pristno domače mariborsko nemštvo pade skoraj na ničlo; kar je tu nemškega, je ali importirano iz tujih dežel ali pa je nasilno germanizirano.

In teh 22.653 nepravih in pravih mariborskih Nemcev naj odločuje o usodi nasproti

131.089 Slovencev, ki bi se naj Mariboru na ljubo izročili nemški oblasti! Kdo ima več pravice do Wilsonove samoodločbe, nestalno in spremljivo, od vseh vetrov zneseno mestno prebivalstvo, ali stalno domače, izvirno prebivalstvo? Nemci se sklicujejo na voljo, češ, vsi tisti, ki so priznali nemški občevalni jezik, hočejo biti Nemci.

Kako izgleda ta „volja?“ Gospodarji in delodajalci so kratkomalo vpisali za Nemce svoje uslužbenke, hlapce, dekline, viničarje, delavce, sploh od njih odvisne ljudi. Kdo je tu vprašal „po volji?“ V obče je tudi znano, kako silno moč ima pri ogromni večini ljudi osredje, v katerem živijo. Ali je mogoče govoriti o čisto prosti odločbi volje tam, kjer se je zaničevalo in zatiralo vse, kar je slovensko, kjer je Slovenec vedno moral poslušati „kulturne“ nemške psovke: windischer Hund, windischer Trottel, kjer so v delavnicah na vse mogoče načine šikanirali ubogega Slovenca, kjer so časniki dan za dnem metali na Slovence najgrje blato, kjer se v šolah ni smela spregovoriti slovenska beseda, kjer je uradnikom bila zaprta pot do višje stopinje, če niso tulili v nemški rog? Ali ni nekaj čisto naravnega, ako se zahteva za Maribor tak politični in socialni položaj, da bodo ljudje lahko slobodno varovali in razvijali sebi prirojeno narodno individualnost in ne bodo železne razmere silile njih „volje“, da se oklenejo tuje narodnosti in zaničujejo tisto, v kateri so sami rojeni?

(Konec prihodnjic.)

Kronice za politično špijonažo.

Naš sodrug „M. Delavec“ piše dne 10. avg. da je „Straža“ dala nekemu „poštenjaku“ par kronic, da je šel špijonirat na shod zaupnikov JDS. Mi take vrste špijonaže ne poznamo. Odkrita pa povemo, da smo dobili informacije od odličnega pristaša JDS, ki pripada struji, katera se ne strinja z zakulisnimi Voglarjevimi spletkami proti dr. Rosini in drugim zmernim krogom v JDS. Špijonov pa na shode JDS ne pošiljamo. Te dni smo zopet dobili pismo, v katerem obsoja odličen somišljenik JDS Voglarjev nastop proti dr. Rosini. Naš informator pravi med drugim: Dr. Rosino spoštuje radi njegovega konciliantnega postopanja in vsled njegovega narodnega delovanja velika večina njegovih političnih pristašev in tudi njegovi politični nasprotniki. Čudno je, da rovari proti dr. Rosini ravno oni Voglar, ki je nedavno na skolskem večeru proglasil dr. Rosino kot prvega mariborskega župana. Če bo Voglar in njegova struja onemogočila sedeti zmernim naprednim elementom v organizaciji JDS, tudi dobro. Povdarjam pa v imenu cele vrste narodnih ljudi, da se od Voglarja in njegovih „ožjih“ somišljenikov ne damo terorizirati. Ker vem, da „M. Delavec“ ne bo objavil tega dopisa, Vas prosimo, da ga objavite v „Straži“ ali „Malih Novicah“. — Priobčujemo te vrstice, da bo uredništvo „Marib. Delavca“

spoznalo, da ne pošiljamo špijonov na zborovanje JDS.

Razne novice.

Stotnik Duranger, načelnik francoske misije v Mariboru, si je mahoma pridobil simpatije mariborskih Slovenk in Slovencev. Zanima se živo za naše razmere in se skuša v nje uglobiti. Francoski „cercle“ je pod njegovim vodstvom jako živahen. Ako nam ga nemila usoda ne bo tako kmalu odnesla, kakor njegove prednike, bo lahko mnogo dopomogel k zbližanju Slovencev s Francozi, kar je za naš kulturni razvoj tako zelo potrebno.

Mariborski Orel na Koroško! General Maister je brzojavno povabil naše Orle, naj se udeležijo tabora v Sinči vasi 15. t. m. kolikor mogoče mnogoštevilno. Orli iz Maribora ter okolice na noge in na Koroško, da pokažete Korošcem svojo mladeniško krepost in jugoslovansko navdušenje! Za udeležence so znižane vozne cene. Tabora v Sinči vasi se bode udeležil tudi naš neustrašeni junak in biser med jugoslovanskimi škofi Ant. B. Jeglič, ki bode pontificiral ob 10. uri slovesno sv. mašo na prostem. Vlak v Sinčo vas bo vozil iz Maribora 10 minut pred peto uro zjutraj.

Konec ministrske krize bo v sredo, ko bo došlo do sestave kabineta.

Nemški Avstriji naloženi mirovni pogoji se kljub spretni spomenici dr. Rennerja bistveno ne bodo spremenili. Ententa si bode pustila od upnikov Nemške Avstrije izstaviti zakonit mandat, da razglasi takorekoč konkurz te države. Najbrže se bo imenovala komisija sedem članov kot prava upraviteljica konkurzne mase.

Naši vojni ujetniki se bodo vrnili iz Italije po sklepu miru z Nemško Avstrijo.

Entantno časopisje ostro kritizira nadvojvodo Jožefa kot ogrskega diktatorja.

Po raznih ukrajinskih mestih so pomorili 120.000 židov. Povsod po Ukrajini so židovski pogromi.

V člančiču „Mariborska cenzura“ smo zablodili na napačno pot, ker smo ga naslovili na Maribor. Krivda, da ne dobivajo naša uredništva nemških časnikov zadene poštno ravnateljstvo v Ljubljani, ki je izdalo tozadevno prepoved.

Zvedeli smo iz verodostojnega vira, da so ostavili katoličanstvo ter prestopili prag pravoslavja sledeči gospodje: Kapetan Jemrič in nadporočnika: Janc in Gotwald. Seve, nikakor ne iz prepričanja, ampak da bi se bolj prikupili novemu poveljniku višje realke v Mariboru, ki je Srb in že po rojstvu pravoslaven. Klečeplazje, ali boš nam pritiskalo glave v prah zemlje tudi v prosti, samostojni in svobodni Jugoslaviji?

Zopet naš magistrat. Daleč znane organe za varnost imetja in življenja nekdanjega nemškega Maribora — policaje — je naša vlada odslovila iz varnostne službe, a se jim na vladino naredbo izplačujejo plače tudi za naprej. Da pa ne bi ta zatisnjena očesa pravice čisto zastonj zajemala iz jugoslovanske sklede, jih je dr. Pfeifer po-

rinil na razne magistratne oddelke kot pisarje. Skoro sami odslovljeni policaji so n. pr. v onem oddelku na magistratu, kjer se izdajejo izkaznice ter potrdila za cepljenje koz. V kaki slovensko-nemški mešanici se izdajejo te uradne reči, smo že priobčili enkrat za vzgled v „Malih Novicah.“ Vse stranke se pritožujejo, da ti bivši policaji na tem oddelku, dasi so vsi večji slovensčine, dajejo na slovenska vprašanja le izključno nemške odgovore. Od kedaj pa je zopet na magistratu nemški uradni in poslovalni jezik? Pa še nekoga nam je naš človekoljubni g. dr. Pfeifer ohranil na magistratu. To je za slovensko javnost tužnega spomina policist Urban. Menda ni posedal nemški Maribor hujšega in ljutejšega preganjalca in ovađuha Slovencev, nego je bil ta Urban. Po kačje je sovražil in zasledoval našega dr. Korošca. Javno je govoril in se zaklinjal, da tega kolovodjo Slovencev mora on ubiti ali ustreliti. Glejte, hujskaču, ki je grozil s smrtjo našemu ministrskemu podpredsedniku, se pogrinja jugoslovanska miza in se ga trpi celo na magistratu. Ali dr. Pfeiferju res niso znani ti državi nevarni elementi? Magistrat bi vendar moral poznati svoje uslužbence tudi po preteklosti, saj mu je na razpolago slovenska zanesljiva policija in nebroj detektivov, katerih naloga je: stikati za prikritimi sovragi države. Odločno zahtevamo, da se zloglasni Urban požene iz magistrata in iztira preko mej! Ako se na ta poziv ne bo oziralo, naznanili bomo celo zadevo „Urban“ na deželno vlado.

Zadnja „Marburgerica“ trobi po Mariboru oklic na vse gimnazijce nemške narodnosti, ki so doslej obiskovali tukajšno gimnazijo in v prihodnjem šolskem letu ne morejo v Ljubljano na nemško, naj se vsi ti zgledajo vsaj do 14. t. m. v upravnistvu „Marburgerice“. List zabičava dijaštvu, da se naj na vsak način odzove temu pozivu, ker je daleko segajoč in važen. Kaj pa pravzaprav namerava ta še vedno zahrbtna tetka s to proklamacijo? Ali mislijo ti gospodje nemški uredniki prebrojiti nemško dijaštvo in uprizoriti v slovenskem, obmejnem Mariboru nekak plebiscit za nemško gimnazijo v Mariboru? Najbrže se snuje kaka privatna gimnazija in to kar brez vsacega višjega dovoljenja? Celi oklic je videti na prvi pogled nedolžen, pa saj poznamo nemško nedolžnost, za katero se vedno skrivata: veleizdaja in hujskanje mladine na upor! Opozarjamo magistrat, policijo in detektive, da se cela zadeva preišče in še pravočasno preprečijo za nas morda nevarne spletkarije.

Stanovanjska beda v Mariboru — neznosna. Stanovanjske razmere v Mariboru so sedaj take, da se jih slabših ne more misliti. V mestu se je naselilo veliko slovenskih družin, ki pa morajo stanovati v kaki zaduhli sobi po 5—8 oseb skupaj. Nemškutarski lastniki hiš odpovedujejo stanovanja slovenskim družinam ter dosledno navajajo kot vzrok, da stanovanje rabijo za sebe. Sodišče navadno nasede in slovenska stranka je brez stanovanja, ali pa mora iti v kako vlažno in zaduhlo klet, dočim imajo nemške obitelji, ki

že davno ne spadajo v Maribor, udobna stanovanja. Po Mariboru se še vedno klatijo že davno iz službe odslovljeni nemškutarski ali nemški državni in drugi uslužbenci, katerim ne ugajajo barake v Wagni in v Lebringu, kot obitelji nemških policajev, častnikov in uradnikov. Ti ljudje imajo udobna stanovanja, a slovenske obitelji bodo pa sedaj ob pričetku novega šolskega leta brez stanovanj. Oblast, iztiraj nemudoma te ljudi iz Maribora in stanovanjski bedi v Mariboru bo takoj odpomagano!

Čudne razmere obrtnika. Že nekaj časa opazujemo ključavničarskega mojstra g. Fr. Schella na Koroški cesti. Ta mojster ima veliko število vajencev, kateri morajo robotati kakor črna živina, pomočnika pa razven lastnega sina samo — jednega. Njegovi vajenci morajo delati vsak dan do devetnajste ure, da, tudi do dvajsete. A to ne zadostuje g. Schellu. Ukazuje svojim vajencem tudi ob nedeljah na delo. Ali je mojster Schell res vsemogočen? G. Schell, zapomnite si, da ste v demokratični Jugoslaviji in ne več v absolutistični Avstriji. Pa ta gospod bi rad vihral kot nepokornež. Do danes si ni nabavil slovenskega napisa, kakor je bilo strogo predpisano. Seveda, da ostane njegov stari nemški napis neomadeževan, ga je obesil na dvorišče, morebiti ga hoče poslati v kak nemško-avstrijski muzej. Na ulico visi pa samo ključavničarski znak in to je zadosti, meni ta gospod!

V smislu § 70 občinskega reda za mesto Maribor se naznanja, da so računski sklepi o dohodkih in troških za leto 1917 in sicer mestnega zaklada in tujih v upravi mestne občine se nahajajočih zakladih sestavljeni in da bodo razgrnjeni v mestnem knjigovodstvu štirinajst dni, od 11. do 24. avgusta t. l. javno občanom na vpogled, da vsakdo lahko navede svoje opazke o njih.

Za ptujsko jaro gospodo. Zadnja številka „Ptujskega lista“ je prinesla za tamošnje jaro gospodo veliko iznenađenje. G. živinozdravnik dr. Zavrnik jo je obvestil, da ne bo delal oficijelnih obiskov v fraku in cilindru. Stanuje v klavnici in tam ga dobi kdor hoče, neoficijelnih znanj je pa naredil za svoje potrebe že dovolj brez fraka in cilindra. Naša jara gospoda je najbolj konservativen in starokopiten sloj slovenskega naroda, ki se krčevito drži starih navad in frak in cilindar je sveti simbol njenega dostojanstva. Polagoma bo pa odklenkalo tudi temu. Duhovnika ne vidiš že davno nobenega z dolgimi lasmi, v visokih škornjih in nerodni suknji dopetači, kakor je hodil na primer še častitljivi A. M. Slomšek in drugi gospodje takratne dobe, jara gospoda se pa še ne more posloviti od fraka in cilindra, ki je že za več kot en rod starejši od Slomška in je posvečen od svetih tradicij „dobrega cesarja Franca“. Clemenceau gre k Wilsonu s panamskim klobučkom na glavi, naš „rodoljub z dežele“ pa ne more brez cilindra na botrinjo k svojemu kolegu! — Uredništvo je prineslo to poslano v izvenuredniškem delu s pripombo, da ne prevzame za tako krše-

nje starih tradicij nobene odgovornosti. Saj res, kdo bi prevzel odgovornost za tako razžaljenje starega, častitljivega fraka!

Pomagajte! V Studencih pri Mariboru se je ustanovilo „Železničarsko pevsko društvo Drava“ z namenom gojiti in učiti narodno petje in krečiti narodno zavest. Vse to je za nas nujno potrebno, kjer mrgoli vse polno nemčurjev in mlačnežev. Da bo temu pevskemu društvu mogoče uspešno delovanje, je potreba pomoči od naših sobratov iz okolice. Prosimo torej ljubitelje slovenskega petja in ljubitelje našega delavstva, da nam pomagajo pri tem tako potrebnem delu. Društvo samo šteje že nad 30 pevskih članov, treba nam je pesmaric, razsvetljave itd. Zato prosimo še enkrat, pomagajte narodni stvari. Denarni prispevki, kakor darila pesmaric naj se pošljejo na naslov: „Železničarsko pevsko društvo v Mariboru“. Imena darovalcev bomo objavili v listih.

Sv. Peter niže Mariboru. Veselica društva „Skala“ se je v nedeljo prav lepo obnesla. Udeležba je bila velika, posebno lepo število je bilo dragih gostov iz Maribora. Tržaški Slovenci so prišli s svojim pevskim zborom. Slavnostni govor je imel naš pisatelj Januš Golec. Pevski zbor pod vodstvom g. organista Bračko-ta je nastopil v splošno zadovoljnost. Tudi druge točke so nas zadovoljile. Res lep dan je bil.

Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima na razpolago sledeče analin barve: 400 kg sive, 1 kg katigen modre, 2 kg brilant azurin, 3½ kg katigen pristno sive, 1 kg sulfon orange, 4 kg katigen zelene, 8 kg pristno svetlo rumene, 4 kg krizoferim rumene. Barva stane 80 K kg. Reflektantje naj se zglase najkasneje do 17. avgusta t. l., na poznejše priglasje se ne bo mogoče več ozirati.

Sladkor za vkuhanje sadja. Odsek za prehrano Slovenije razglša: Ker so izčrpane zaloge domačih sladkornih tovarov in zadostujejo dovozi iz inozemstva le za neposredni konzum, se letos ne bo delil poseben sladkor za vkuhanje sadja. Tozadevne prošnje so brezpredmetne in se ne bodo reševale.

Vazelin. Odsek za prehrano Slovenije v Ljubljani ima na razpolago dva vagona prvovrstne vazeline iz Poljske. Reflektanti na to blago naj vložijo prošnjo do 18. avg. pri imenovanem odseku.

Slovenci širite naše liste!

INSERATI.

POZOR!

Obrtniki, trgovci itd. inserirajte v naših listih, ki so neoporečno najbolj razširjeni slovenski časopisi v Sloveniji!

Med. dr. Vilko Marin

zdravnik za telesne poškodbe, spolne in ženske bolezni, ordinira vsak dan od 11.—12. in od 14.—16. (2.—4) ure v Elizabetini ulici šte. 15, Maribor, Telefon 205.

SUKANEC

(cvirn)

1 klopčič, (špula) 366 m
črn št. 24, 30, 36
bel št. 10, 16, 24, 30, 36
1 klopčič . . . K 6.—
1 ducat . . . K 69.—

Kom. skladišče

ALOJZIJ GNIUŠEK,

Maribor, Glavni trg št. 6.

Obleke

od preproste do vsakovrstne najfinejše, domače, dobro in vestno delo, vsake velikosti, izborne kakovosti izdeluje točno in solidno ter prodaja

ALOJZIJ ARBEITER,

Maribor, Dravska ulica št. 15,
(pri starem mostu). 719

Perilo

za pranje prevzame Marija Ritonja v Tegetthoffovi ulici šte. 6 na vrtu, Maribor. 147

Hlapec,

priden in zanesljiv, dobi takoj dobro službo pri J. Zaff, Po-brežje pri Mariboru.

Gostilno

v Mariboru ali v najbližji okolici vzame v najem zaveden Slovenec. Ponudbe na upravo lista pod „Gostilna“. 272

Pohištvo

najboljše kakovosti izdeluje in prodaja po nizkih cenah
Obrtna zadruga mizarških mojstrov v MARIBORU, Grajski trg št. 3.
Kupuje tudi vsakovrstni mizarški les. 63

FERDO BABIČ

edini slov. kjučavnjčar v Mariboru, Flosarjeva ul. 3

se priporoča cenj. občinstvu za najrazličnejša kjučavničarska dela. Izvršuje tudi vsa raznovrstna popravila. Cene skrajno zmerne, delo točno in solidno ter se priporoča za obilna naročila.

1486—151

NEKREP JOŽEF

tesarski mojster, stavbeni podjetnik,

Maribor, Mozartova ul. 59

se priporoča za vsakovrstna nova stavbna dela ter sprejema tudi popravilna dela.

Vsem obrtnikom in trgovcem!

Ker so se v zadnjem času dogajali slučajih, ki so bili sicer malenkostni, se radi reda vendar vsi obrtniki in trgovci ponovno opozarjajo, da ne izvrše nobenega dela ozir. ne dobavijo nobenega blaga niti v najmanjši meri, ako ni naročeno pri mestnem stavbnem uradu ter potrjeno po mestnem knjigovodstvu. Računov predloženih mestni občini brez takih uradnih naročil, se ne bo plačalo.

Mestni magistrat Maribor, dne 12. avg. 1919.

Vladni komisar: dr. Pfeifer, s. r.

154